

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :	
Egész évre	44 L
Fél évre	22 L
Negyed évre	11 L
Egy szám ára	1 L

Felelős szerkesztő:
DR. NALACZY ISTVÁN.
Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

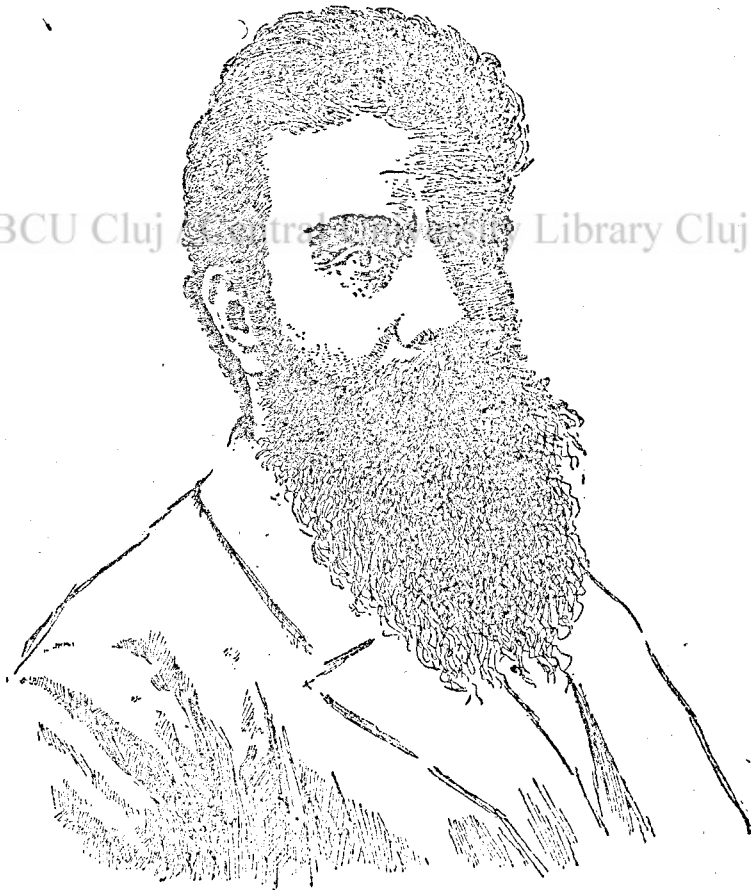
Hála a tudósoknak!

Ki volt Röntgen?

Háborut járt hős fiaink, ti hallottátok e nagy ember hírét.

Akinek golyó rekedt csontjába vagy gránát-, srapsnelszilánkok szórták tele testét, az bizonyára állt már röntgen-masina előtt. Ott valami csodás, bűvös erejű fényrel átvilágították sebzett testét, s az orvos minden tapogatás, nyomkodás, fájdalomkózos nélkül állapította meg, hogy hol fekszik az orosz golyó vagy hol rejtőznek a bőr alatt a Doberdo sziklatalajának gránátszórtá kőtermelékei.

Ha jól megfigyeltél akkor magad körül mindent, háborus hő-söm, bizonyára emlékszel még arra a furcsa, savanyu szagra, melyhez foghatót csak nehéz időben éreztél, mikor villám csapott le közeledben. De észrevetted mindjárt azt is, hogy mögötted egy nagy göm-

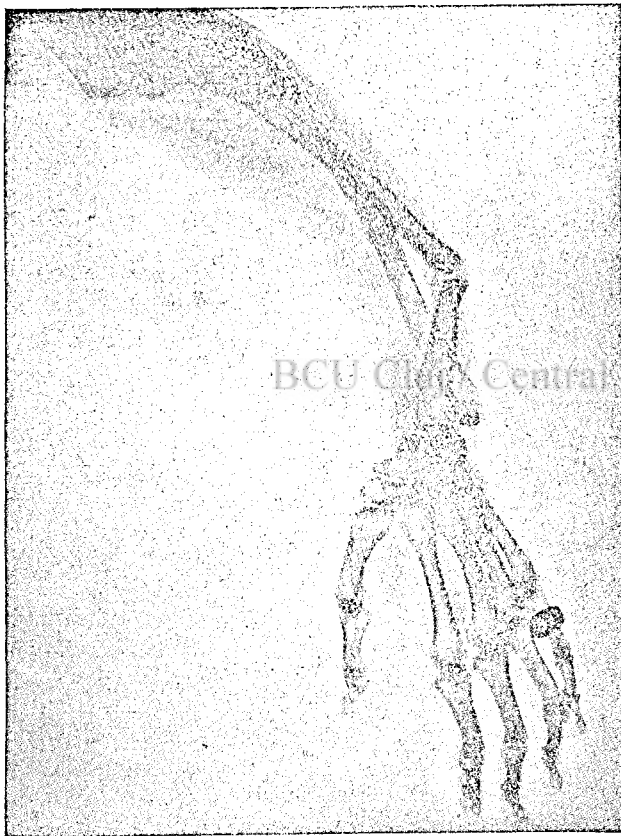
We Röntgen

bős üvegsőben csak-ugyan villámok sziporkáznak és búgnak úgy, mint ahogy a repülőgépek motorja búgni szokott fejed fölött. Fájdalmad fellelve, bizonyára elgyönyörködtél abban is, hogy a cső fala a sziporkázó villám-szikráktól milyen gyönyörű csillogást-villogást vitt végbe... Ebben a tündöklő üvegfalban születik az a csodás fény, mellyel átvilágítottak téged... Ezt a fényt, melynek özönében orvosod meglátta a beléd furódott golyót, egy híres bajor tudós: Röntgen fedezte föl, a mult század kilencvenes éveiben (1895-ben).

Erről a fényről mondunk el egyet-mást abból a szomorú

alkalomból, hogy felfedezőjük a mult héten, hetvennyolc éves korában örök nyugalomra hunyta le szemét.

Az előbb említett fényszóró csőből vagy amint nevezik: röntgen-csőből kiáradó sugarak *láthatatlanok*. Ha például a röntgen-csővet sötét éjjel egy fekete papirossal borítjuk be, akkor körülöttünk siri sötétség lesz. *Pedig hát a sugarak a fekete papiroson átjöttek, sőt az utjukba akadó bármely testen is áthatolnak, azokat átvilágítják, de — természetesen — szabad szemmel a sugarak nyomán nem tudunk mi is a testekbe belátni.* De ez nem is baj, mert ott van a fényképező lemez, melyre épp úgy árnyékot vet a röntgen-fénnyel átvilágított test, mintha csak egy színes üvegből álló átlátszó test állana előttünk a napfényben. Ime itt van

ez az eltörött karról röntgen-átvilágítás mellett készült fölvetelünk. Azon jól láthatjuk, hogy a puha huson csaknem minden veszteség nélkül áthatol a fény, s a kéz husos körvonala a képen emiatt homályosak. A csont azonban már jóval tömörebb, az többet nyel el a röntgen-fénnyel és emiatt sötét árnyékot vet. A törést az orvos éppen az árnyék megszakadásából állapítja meg, de egyúttal azt is, hogy ez esetben csontszilánkok nem pattantak ki a husba. A karikagyűrű már jóval tömörebb, az tökéletesen elnyeli a fényt és így azéles, fekete árnyékot vet a képen. . . Ilyennek mutatja a fénykép a bennrekedt golyót vagy

akár a lenyelt tűt is. De nemcsak csontjainkat vagy a testünkbe került idegen testeket mutatja meg az árnyékkép, hanem homályos folt képében meglátható szívünk, gyomrunk vagy veszedelmes daganataink is.

A röntgen-sugarak segítségével azonban most már nemcsak a vesékbe lehet belátni, hanem azok bűvös gyógyító erejére is rájöttek az emberek. A halovány vérszegény betegnek eddig is azt rendelte az orvos: keresse a napsugarat, vetkőzzék le és feküdjék ki a napra, ott meggyógyul. A röntgen-fény az életet még a napnál is jobban megpendíti. Ma az orvos már nem igen ismer halálos végű szárazbetegséget; a tüdővész vagy ahogy azt általános nevén hívják, a gümőkór, mely a géget, a hashártyát, a csontokat (csontszu) és még a nemi szerveinket is megtámadja, úgy enyészik el testünkben e sugarakban, mint a tavaszi verőfényben a hó. A bőrnek összes megbetegedései is csaknem kivétel nélkül meggyógyulnak tőle. Fagyások ellen a leggyorsabban ható szer. A jóindulatu daganatokat egytől egyig gyógyítja, sőt újabban a rosszindulatuak közül a rákot és a szárkómát is nagy sikerrel kezelik vele.

A röntgen-fény nemcsak életet ad, hanem éget is, miként a hozzászokatlan embernek a nap is csúnyán elégetheti a bőrét. Ha valaki véletlenül sokat kapott e fényből, annak a bőrén napok letelte után nagyon csúnya égési sebek fejlődnek ki. Ezt különösen azok a bátor orvosok tapasztalták nagy szenvedés között magukon, kik legelőször vállalkoztak e fényvel gyógyításra. Manapság már azonban annyira ismerik minden csinját binját, hogy most már csak áldás származik tőle az emberiségre.

S mikor mindezeket szép rendjén elmondogatjuk, ne feledjük, hogy az emberiségnek ezt a nagy kincset egy német tudós adományozta és ne feledjük, hogy hálával kell adoznunk a nagy tudósoknak, kik a szenvedő emberiség megváltói.

Dr. Gelei József.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A
MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉ-
BEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.

Új terv az iskolák megszervezésére.

A nagy háboru után minden állam fokozott erővel törekszik arra, hogy közviszonyait minél szilárdabb alapra helyezze. Ennek a törekvésnek legfőbb oka abban van, hogy a háboru az egyes államok területét, az államok közötti összeköttetéseket és a gazdasági élet rendjét teljesen megváltoztatta. Ezekhez a változott viszonyokhoz kell alkalmaznia minden államnak a maga intézményeit oly módon, hogy azok feladataikat minél tökéletesebben bírják megoldani ugy az összesség, mint az egyesek javára.

E körülmények hatása alatt készült el és kerül tárgyalás alá Románia új alkotmánytörvénye. Ennek célja az állam belső szervezetének oly megalkotása, hogy általa biztosítva legyen az állam biztonsága, nyugodt fejlődése s polgárainak minden közszabadsága az egyenlő kötelesek, egyenlő jogok és egyenlő elbánás alapján.

Ezért van most előkészítés alatt az állam és az egyház kapcsolatait szabályozó törvény tervezete is. Ezt a tervezetet a kormány közölte a magyar egyházak vezetőségével is. Azok megtették reá észrevételeiket, kidolgoztak egy újabb törvénytervezetet, olyant, amely az egyházak történelmileg kifejlődött és tisztázott helyzetének megfelel s biztosítja az állam érdekeit is. Ez a tervezet már a minisztérium előtt van s remélünk kell, hogy nagy tudással és teljes pártatlansággal megszerkesztett pontozatai a törvény végleges szövegének megállapításánál méltánylásra fognak találni.

Az iskolai szervezet megfelelő átalakításán is dolgozik már a minisztérium: új iskolai törvény fog készülni. Ennek tervezete még nem került nyilvánosságra, de már ismerjük azt a vezetőgondolatot, amelyen az oktatás új szervezete nyugodni fog. Eddig az iskoláknak két fajtáját ismertük: az állami és a felekezeti iskolákat. Az előbbieket az állam tartotta fent, az utóbbiak fenntartásának terhét tulnyomó részben az egyházak viselték, az állam legfeljebb segítette ebben. Az új terv az, hogy az elemi iskolákat ne az állam, hanem a községek tartsák fent, vagyis, hogy a tanítókat az állam nevezze ki, de fizetésükről s általában az iskolák fenntartási költségeinek fedezéséről a községek gondoskodjanak. A kérdés ilyen rendezésének oka az, hogy a világszerte igen nehéz gazdasági viszonyok annyira igénybe veszik az állam anyagi erőit egyéb téren, hogy az elemi iskolák fenntartását kénytelen azokra hárítani, akik az isko-

lák hatását közvetlenül élvezik, vagyis a községekre.

A magyar elemi oktatásról az új állapotok bekövetkezése óta mind fokozottab mértékben az egyházak gondoskodnak. Az egyes egyház-községek kötelességüknek ismerték, hogy felekezeti iskolák felállítása útján elégtítsék ki híveik oktatási szükségleteit. Népünk józan belátása és megfontolt áldozatkészsége teljes súlyossága szerint fogta fel és értékelte a kérdést és sietett előjáróinak támogatására az egyetemes egyházi adó lelkes megajánlásával. Hogy mennyire helyesen járt el, azt az előbb elmodottak után alig kell bővebben magyarázni, hiszen egészen világos, hogy helyesebb az iskolát fentartani és arról rendelkezni, mint fenntartani — rendelkezési jog nélkül. Már pedig a tervezett községi és a már meglevő hitvallásos iskoláknál épen ez a helyzet.

Szemléltő.

Az ostromállapot szigorítása.

Még ugyan lapunk zártáig hivatalosan nem tették közzé, de hamarosan meg fog jelenni az ostromállapot szigorítása, mely a következő rendelkezéseket tartalmazza:

1. Mindazokat, akiknél titkos telefon és telegráf készülékeket fedeznek fel — a közigazgatási hatóságok 500—2000 lejig terjedhető pénzbüntetésre és egy hónótól — két évig terjedhető börtönrre ítélik, de ezenkívül, mint kémek vagy hazaárulók a hadiállapotnak megfelelő büntetésben is részesülnek. Ugyan e büntetésben részesülnek mindazok, akiknek erről tudomásuk volt, de azt 24 órán belül az illetékes hatóságoknál nem jelentették be. 2. Mindazok, akik a hatóságok megkerülésével határátlépést követtek el vagy határlépésnél segédkezeti nyújtottak az utlevél-törvény 8. cikkének I-ső § a értelmében büntetnek meg, de ezenkívül, akik Romániából kiszöknek, mint hazaárulók, akik pedig Romániába szöknek, mint kémek sujtatnak a legszigorubb büntetéssel. Ugyanilyen elbánásban részesülnek mindazok, akik hivatásszerűen foglalkoznak a határátlépéseknél kalauzolással és szökések elősegítésével. 3. A hadizóna területén belül személyazonossági vagy utazási igazolvány nélkül senkinek sem szabad utazni. Mindazokat, akik nevezett okmányok nélkül utaznak, egy hónaptól hat hónapig terjedhető elzárással vagy 500—1000 lejig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg mindkettővel együttvéve büntethetik a hatóságok. 4. Utazás alkalmával az érkezésnél és a visszautazásnál mindenki tartozik a rendőrségeknél vagy csendőrségeknél jelentkezni és írásait láttamoztatni, ellenkező esetben egy hónaptól egy évig terjedhető büntetés jár. Ugyanilyen büntetésben részesülnek mindazok, akik szabályszerű iratok nélkül bárkit vendégül látnak otthonukban.

Nem tudjuk, mi adott okot erre a szigorításra. A belső helyzet egyáltalában nem, hiszen országszerte teljes a rend és a nyugalom, sehol rendzavarás nem történt. A külpolitikai helyzet pedig, úgy látjuk, szintén lényegesen enyhült; úgy, hogy nagyobb hátránnyal fog járni a forgalomnak elrendelt korlátozása, mint amennyi előny származhatik belőle.

KÜLFÖLD

A hét eseményei.

A világhelyzet változatlanul súlyos és bizonytalan. Keleten a török—angol ellentétek némiképpen enyhültek ugyan, de Nyugaton a francia megszállás mind veszedelmesebb bonyodalmakat szül.

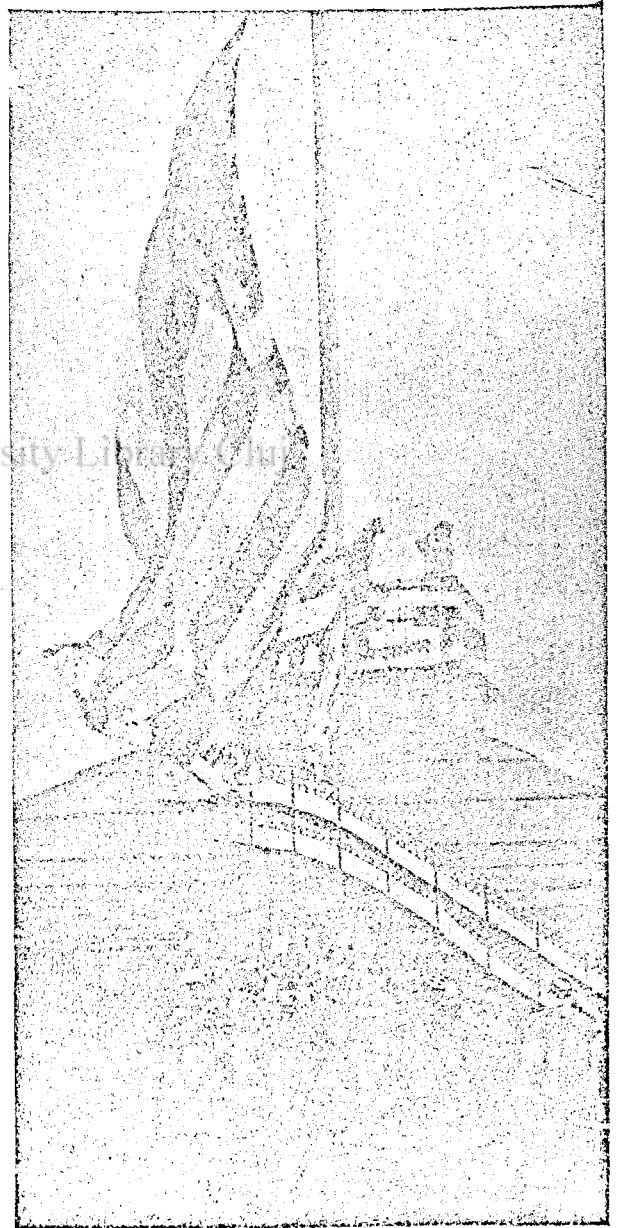
A hét főbb eseményeit alább foglaljuk össze.

A franciák nem engednek. A gazdasági eredmények csökkenése után a franciák különféle magyarázatokkal próbálják védeni a megszállást. Szerintük a megszállásra azért volt szükség, mert különben Németország két év alatt talpra állt volna és Oroszország segítségével megrohanta volna Franciaországot és szövetségeseit. Meg kellett előzni Németországot! — hirdetik a Poincaré barátai. A megszállók súlyos fenyegetésekkel próbálják a németeket megfélemlíteni. — Százával utasítják ki a hivatalnokokat, vasutasokat, munkásokat, akik siettetni fogják Németország összeroppanását! — ujságolta a megszálló hadak főparancsnoka. — Különben, ha a németek ezer évig nem fizetnek, mi ezer évig fogunk a megszállott területen maradni! — tette hozzá nagyobb nyomatékul. Otthon a francia közelében éles ellentétek jutnak felszínre. A szenátus arra az álláspontra helyezkedett, hogy Franciaország nem szereli le, sőt fejleszteni fogja haderejét, mert Németország burkolt formában szintén fegyverkezik. A francia munkásság az erőszakos politikát elítéli. A kommunisták az általános sztrájk kimondását követelik, a szociálisták terveket készítenek, hogy mi módon lehetne a Ruhr-vidék válságos eseményeit főlhartóztatni. Ezek mellé a nehézségek mellé sorakozik Franciaország nemzeti kisebbségének: a breton népnek a mozgolódása. A bretonok Franciaország északnyugati részében laknak s évszázadok óta teljes elnyomatásban élnek. Most Írország példájára ők is önkormányzatot követelnek.

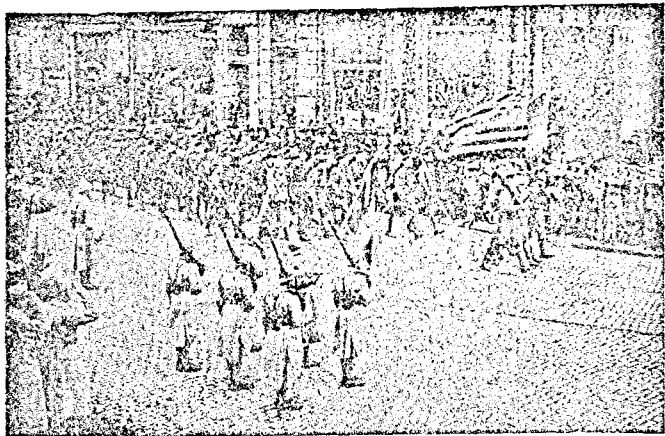
Anglia a megszállás ellen. Eddig Angliában csak az újságok és a munkásgyűlések adtak hangot a megszállás ellen. Legutóbb a parlamentben a kormányelnök Bonar Law is feltűnő hevességgel ítélte el Franciaország Ruhr-vidéki működését. Egyenesen *végzetesnek és válságosnak* mondta a francia megszállást és

a legsötétebb jövőt jósolta Európának, hacsak a franciák idejében meg nem változtatják jóvátételi politikájukat. Cleynes képviselő azt fejtegette, hogy új világkonferenciát kell összehívni, amely a békeszerződés hibáit eloszlatja. Az angol parlament munkás-párti képviselői táviratot intéztek Harding amerikai elnökhöz, melyben kéri, hogy sürgősen lépjen fel a francia megszállás ellen és mentse meg Európa békéjét. A munkáspárt eljárása nagy feltűnést keltett.

Amerika kivonulása. Amint Franciaország megkezdte a Ruhr-vidék megszállását: Amerika azonnal kivonta csapatait a Rajna-mentéről. Ennek a mozza-

matnak nagy jelentősége volt a további fejleményekre nézve, mert azt fejezte ki, hogy Amerika nem helyesli és nem támogatja a francia megszállást. Egyik képünk azt a jelenetet ábrázolja, mikor az eltávozásra kész

amerikaiak leveszik lobogójukat az egyik német-erőd-tümenyről, a másik meg a hazainduló amerikai csapatok egy részét mutatja be.

Hogyan viselkednek a németek? A németek bizakodva várják helyzetük javulását. Kedvező tünetnek tekintik, hogy a márka értéke állandóan javul. A német gyáriparosok egy gyűlésen megállapították, hogy öt-hat hónapra nyersanyaggal el vannak látva s így munkahiány nem következik be. Szenet is sikerült beszerezni. A megszállott területek munkássága között nagy az idegesség, minden órában kitörhet a fel-fordulás.

Mi történik Törökországban? A török-angol ellentétek némiképen csillapodtak. Az angorai nemzetgyűlés előbb meg akarja hallgatni Izmed pasa jelentését s csak azután foglal állást a lausannei békeföltételek ügyében. Hír szerint Kemal pasa is a békés megoldás felé hajlik. Kemal egyik nyilatkozatában éles hangú szemrehányást tett a franciák ellen, mint akik a konferencián Törökország tekintélyének és függetlenségének megrontására törekedtek. Törökország békés szándékai mellett sem feledkezik meg haderejének szervezéséről.

Uj háborus bonyodalom. Lengyelország és Oroszország északi határai közt fekszik *Litvánia*. A háboru előtt Litvánia is Oroszországhoz tartozott, a békekötések alkalmával azonban visszakapta önállóságát. Most a két szomszéd: Lengyelország és Litvánia hajbakaptak *Memel* városa fölött, amelyet a békeszerződés Németország keleti határáról szakított le. A legújabb hírek szerint Lengyelország hadat üzent Litvánianak. A két veszekedő fél mögött ott áll Oroszország s utoljára alighanem ő fog nevelni.

Apponyi Párisban. A parlamentek nemzetközi szövetsége (interparlamentaris unio) Párisban gyűlésezik. Magyar részről gróf Apponyi Albert vesz részt a fontos tárgyalásokon. Hír szerint Spanyolországba fog utazni Zita volt királyné meglátogatására. A látogatás

alkalmával Apponyi és Zita tanácskozni fognak a legnagyobb fiunak, Ottónak a neveléséről.

A tótföld önkormányzata. A parlamentek szövetsége tárgyalni fogja a tótok sérelmeit is. Eddig a csehek a tótokkal szemben egy megállapodásra hivatkoztak, amelyet 1918-ban az egyesülés érdekében kötöttek volt. Ujabbán a csehek ennek a szerződésnek az érvényét megragadták. A tótokat a csehek eljárása a végletekig elkeserítette s most minden eszközzel függetlenségük kivívásán dolgoznak. Amint ismeretes, Csehországban a kisebbségek együtt többen vannak, mint a csehek. A tótok számitanak rája, hogy küzdelmüket a Csehországba kebelezett németek és magyarok is támogatni fogják.

Párt-alakulások Magyarországon. A Bethlen-kormány ellenzéke teljesen fölbomlott. Rassay képviselőt, ki a legnagyobb támadásokat intézte a kormány ellen, teljesen magára hagyták eddigi hívei. Az egységes kormánypárt új munkatervet dolgoz ki magának, mely főképen a földmives nép érdekeit tartja szem előtt

ÉHÍREK

Magyar középiskolák veszedelme. A nagyváradi főgimnázium még nem nyerte vissza tanítási szabadságát, s már új csapás érte a magyar tanügyet. A kormány megvonta a szatmári katolikus főgimnázium nyílvánossági jogát is. Az okokat, amelyekre a kormányképviselő hivatkozik, könnyen meg lehetne szüntetni egy kis jóakarattal. De ahihi, hogy éppen ez a jóakarát hiányzik.

Árvíz Budapesten. A múlt hét olvadási napján Budapest egyes részei víz alá kerültek és nagy károkat szenvedtek. A beállott hideg időben a Duna visszatért medrébe.

Ahol még a magyar szentek is gyanusok. A felvidéki magyar katolikus nép számára a nagyszombati püspök naptárt adott ki. A naptárból a magyar szenteknek: Szent Istvánnak, Szent Lászlónak, boldog Margitnak és a többieknek a nevét ki hagyták, ünnepét törölték. Ugy látszik, a csehek a magyar szentek iránt is gyanuval és aggodalommal vannak tele.

A szegény asszony olajos korsója. A biblia gyönyörű példázatot nyújt a szegény asszony olajos korsójáról, amelyből az áldás sohasem apad el. A példázatot sokszor igazolja a való élet. A mi küzdelmes magyar életünkben is gyakran látjuk példáját annak, hogy a legszegényebb és legszorongatottabb egyházak hívei a közügyért kifogyhatatlan áldozatokat hoznak, míg az erősek és gazdagok rideg, kemény szívvel fordulnak el isten ügyének szolgálatától. Ime a balázsfalvi református egyházközség példája. A háboru előtt az eklézsiának 516 híve volt, ez a szám azonban a kényszerű eltávozások miatt 360-ra apadt le. És ez a megfogyatkozott újjá a múlt évben 33.996 leut adott össze egyházi és művelődési célokra. Most újra 2 harangja van és a református telekezeti iskola számára pompás helyi-

seget teremtett. Szeretjük az alkotó és dolgozó magyar embereket, a balázsfalviak előtt külön is meghajjuk az elismerés zászlóját. Az elismerésből a főresz: Péter Antal lekösz, Karácsony János, Pataki Márton, Takács János presbitereket illeti!

Drágább lesz a kenyér Bukarestben. A kormány hozzájárult, hogy a kenyeret és lisztet Bukarestben az eddiginél drágábban árussítsák. A drágulás annak a következménye, hogy a gabonarekvirálás egyáltalán nem sikerült. A földreform ismert végrehajtása sok ilyen keserű tapasztalatot fog még szerezni a városi lakosságnak.

Magyar egység — felekezeti béke. Egy vidéki város kis újságjában cikk jelent meg, amely különféle nézőpontokból kitogásokat emelt a magyar egyházak közös munkássága ellen. Támadta a *felekezeti bizottság*-ot, mint amelynek működése gátolja az egyes egyházak külön érdekeinek szolgálatát. A cikk nagy feltűnést keltett és egyes napilapok, amelyek az egyházak munkássága iránt különben sem tanúsítanak nagy megértést, siettek fölfogni és tovább adni a keblemellen hangokat. Az ügyben megszólaltak és állásfoglaltak a magyar egyházak vezetőségei is. Nagy örömmel jegyeztük meg, hogy ezek a megszólalások a legszebb bizonyítékát szolgáltatják a magyar együttérzésnek. Látnuk ezekből a nyilatkozatokból, hogy az ugynevezett felekezeti bizottság nem jelent valamely hivatalos szervet, amely az egyes egyházak fölött áll és kötelező határozatokat hoz, hanem az csupán időnként összehívott értekezlet, amely barátságosan megbeszéli a magyar egyházakat érdeklő tanügyi kérdéseket. Az értekezleteken hitéleti kérdések, vagy az egyházak belső ügyei szóba sem kerülnek s így semmi ok a féltékenységre. Ismételtén kifejezzük örömlünket afölött, hogy az egyházak ilyen egyértelműséggel utasították vissza a felekezeti béke megzavarását. A magyar egységet meg kell őriznünk, mert attól függ jövőnk és megmaradásunk.

Kivándorlási hiénák. A lelketlen kivándorlási ügynökök nagy tevékenységet fejtenek ki mostanában. Braziliába csábítják ki az embereket s egyévi állami munka után nagy kedvezményeket 50 hold földet s egyéb jókat helyeznek kilátásba. Óva intjük magyar testvéreinket; ne üljenek föl a gonosz csábításnak. Brazília Délamerikában fekszik, roppant forró, egészségtelen, lázas az éghajlata, nem olyan, mint az észak-amerikai Egyesült Államoké. Braziliában száz európai kivándorlóból átlag hatvan rövid egy-két év alatt elpusztul s az ötven hold földből csak egy kis termőhelyre van szüksége. Jellemző, hogy a román kormány csak magyaroknak ad útlevelét, a románokat megakadályozza a romlásban. Térjetelek észre magyarok!

Halálozás. Kádár Albert, Kicsid Géza kajántói plébános, lapunk buzgó terjesztőjének nagyapja, 85 éves korában Kajántó községben elhalt. A falú osztályon részvéte kísérte utolsó útjára.

Művelődési mozgalmak.

A vallásos estélyek a közönség nagy részvétele mellett kezdődtek meg **Domokoson** is. Egyházi ének és biblia magyarázat után mindig a papné olvas fel vallásos költeményeket és elmélkedéseket, melyek után

társadalmi, gazdasági- és egészségügyi-felolvasások következnek. Huzamosabb ideig tartó küszület után Sylvester estéjén Petőfi ünnepély volt alkalmi költemények szavalásával és élőképek előadásával, mely utóbbiak között méltó feltűnést és élénk tetszést váltott ki Kohán György és István által szép iskolázott hanggal elénekelt „Juhász legény”. Az ifjúságból alakult műkedvelő társaság február 10-én az iskola nagy termét szorongásig megöltött közönség előtt egy tréfás vígjátékot adott elő, melynek szereplői u. m. Molnár Ráki, Németh János, Joó Éva, Tóth János, Gergely János, Pap István, Miklós János, Samok Éva ügyes játékukért nagy tetszésben részesültek. Igen szép volt a befejező élőkép, mely falusi fonókat ábrázolt szebbnél-szebb népdalokkal és tréfás párbeszédekkel. Mindezeknek előkészítéséért és rendezéséért Molnár Zoltán birtokos urat illeti az elismerés, ki fáradhatatlan buzgósággal és türelemmel vezette be az ifjúságot ez eddig ismeretlen világba. A siker érdekében sokat buzgólkodott az egyház derék és tevékeny gondnoka Kohán János is. Ezeknek személye és ügyszerelete biztosítékot nyújt afölött, hogy az ifjúság a megkezdett uton tovább fog haladni.

Ördögkeresztur derék magyar népe az idén is folytatta az önművelés nemes munkáját, amelyért már a múlt évben elismerései adóztunk. Október elejétől kezdve minden vasárnap délután vallásos és ismeretterjesztő összejöveteleket tartottak, Petőfi emlékéért a legszebb versek szavalásával, daloknak éneklésével, méltató előadások tartásával ünnepelték meg. Több színelőadást is rendeztek. A nemes foglalkozás áldásosan hat a népre, korcsmázás, verekedés Ördögkereszturon alig történik. A nép jóirányú vezetéséért a lelkeszt, a liszeletes asszonyt, református tani önt, a helyi uraságokat s köztük br. Bornemissza Károlyt illeti az elismerés. — **Fodorházán** Erdélyi Aranka református tanítónő végzi az apostoli munkát s fériit is tulszárnyal munkájával lelkes, tanúinivágyó közszellemet teremtett a községben. — **Szászfenes** magyarsága nagyon szép műsoros előadás keretében ünnepelte meg Petőfi esztendejét. Az ünnepélyt Lőrinc Sándor esperes plébános magas-szárnyalású beszéddel nyitotta meg és zárta be. Szépen énekelt Ilyés Berta és nagy hatással szavalt Tokayné Ilyés Irmska. A „Szeget-szeggel” című szindarab járszásában pompásan résztvettek: Kovács János, Fodor Sándor, Nagy Kati, Nagy József. Végül szép Petőfi dalokat énekelt az ifjúság. A betanítás fáradságos munkáját Fodor Irén és Formanek Simon kántor végezték. Az ifjúság nagy kedvet merített az ünnepély sikeréből további haladásra. — A **Farkaslaki Ifjúsági Egyesület** Petőfi Sándor születésének 100 ik évfordulóján műsoros estélyt rendezett, melynek fénypontja volt **Pap Tamás** helybeli esp. pleb. által tartott fennkölt szárnyalással elmondott beszéd. Dicséretet érdemel a lelkes szereplőkön kívül a nemrég megalakult ifjúsági-énekkar, mely-énekszámáival teljesen elragadta a közönséget. A szereplőkön kívül az egyesület névszerint köszönetet mond az alapító és pártoló tagok közül azoknak, akik megértették az ifjúság magasztos törekvését és az ifj. egyesülettel vállalva küzdenek a jövő nemzedékért. Ezek a következők: Jakab Antal, id. Jakab Péter, Jakab Ákos, Jakab A. Dénes, Jakab Mihály, Pakot Simon, Pakot Zs. János, Fancsali I. János és Pakot Imre.

Szépen sikerült műsoros előadást rendezett febr. 4-én vasárnap este a szakadái „Evang. Iffusági Egyesület” Az előadást „Kinek van igaza?” c. tréfás dialógus vezette be, melyet András Ilona és András Dombi Ilona mutatnak be igen ügyesen. Orsik Ilona adta elő ezután az „Eleven ördög” c. pompás monológot. A következő szám Fazekas Géza „Beszéljen a mamával” c. kedves humoru egyfelvonásos bohózata volt, melynek szerepeiben Orsik Ilona, Nánási Róza, Gergely István, András Pál István, András István és András Dombi Ilona ügyeskedtek. A műsor utolsó pontja Gyallay Domokos „Az új bíró, vagy ki fizeti meg a káposztát” c. páros jelenete volt, melyben András Pál István és Gergely István vidították a közönséget. Az úgy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült estélyt reggelig tartó táncmulatság zárta be, melyhez a zenét a szakadái magyaroknak évtizedek óta fennálló kitűnő zenekara szolgáltatta.

Kutyfalván feb. 10-én sikerült műkedvelői előadás keretében a „Falu rosszá” adták elő a következő szereposztással: Feledi: László Gyula, Lajos: ifj. Varró János, Boriska: Kocsis Katica, Báiki Tercsi: Nagy Anna, Göndör Sándor: Nagy József, Finon Rózsi: Kocsis Anna, Csapó: Székely József, Csapóné: Brendus Vilma, Tarisnyásné: Boér Vilma, Gonosz Pista: László Sándor. A sok eredetiséggel és ráteremtséggel előadott szindarab után táncmulatság volt a ref. harangalap javára, zsufolt terem és szép anyagi eredmény mellett. A darab betanítását és rendezését Özv. Józsa Gerőné és Brazdillik Árpád ref. tanítók végezték, kik ezzel csak fokozták azt az eddig is megérdemelt nagy szeretetet, mellyel őket a nép méltán részesített szép kulturális munkájukért.

GAZDASÁGI ÉS TÁRSZÖVETKEZETI MUNKÁK ÉLETTÉ

Mit tegyünk juhtartásunk haszna gyarapítására?

Dr. Szentkirályi Ákos.

I.

Telnek múlnak a napok, hetek, hónapok és nem sokára egyszer csak azt látjuk, hogy ki lehet és ki kell hajtani a juhokat.

Most az ideje, hogy juhaink dolga felől gondolkozzunk. Meghányjuk-vessük, mit kellene tenni juhaink javítására, a juhtartás haszna szaporítására. Meg kell beszélni mindezt a szomszédokkal és együttesen a községi legelőt használó juhtartógazdákkal, hogy amit az egyes gazda nem tehet meg, egyesült erővel, közös akarattal megvalósítani lehessen.

Ami a régi embernek sikerült, hogy csak durva szőrrel borított, csak a bárányát szoptató vadjuhok megszelídítve értékes gyapjút adó, jól fejhető hasznos házi állatot nevelt belőle — miért ne sikerülne nekünk ahelyett, hogy mint most, 6 kiló sajtot és 8 kiló gyapjút adnak juhaink, 10 kiló sajtjal és 3 kiló gyapjával

hálálják meg a gazda fáradságát. Ha erős akarattal, kitartással fogunk a munkához — sikerülni fog juhtartásunk hasznát szaporítani. Persze könnyen megérthető: idő keil, — hogy célunkat elérjük. Máról-holnapra nem lehet a több hasznót zsebre tenni.

Megfontolandó az is, hogy ma több sajtot, több gyapjút kapunk juhtartásunkból, több marad eladni való azonfelül, ami a magunk háztartásában szükséges. Az a többlet pedig, ami a piacra kerül a városi lakosoknak, a gyári munkásoknak az ellátását is megkönnyíti és megjavíthatja.

Az a kérdés, hogy mit kellene tenni juhtartásunk hasznának szaporítására?

Először jobban meg kell válogatni a magnak szánt, a szaporításra megtartandó anyákat és kosokat.

Másodszor igyekezzünk juhainkat minden lehető módon a betegségekkel megóvni és a betegeket alkalmas módon gyógyítani.

Harmadszor igyekezzünk elegendő legelőt adni a juhoknak, a legelőt javítani és megfelelően ápolni.

Negyedszer — gondoskodjunk elegendő és jóféle téli takarmányról.

Ötödször — igyekezzünk a tél hidege ellen és nyári forróság ellen juhainkat lehetőség szerint védeni.

* * *

A szaporításra megtartandó anyák és kosok, ugyszinte a felnevelendő bárányok megválasztása dolgában a következőkre kell ügyelni.

Juhtartó gazdáink mind tudják, hogy egyik juh jobban tejel, mint a másik; hogy egyiknek nehezebb a bundája, jobb, értékesebb a gyapja, mint a másiké.

Eszerint jól kell, hogy ismerje juhait a gazda, aki tejből is, gyapjuból is nagyobb jövedelmet akar elérni, ugyanazon levegőn és ugyanazon téli takarmányon. Hozzáértéssel kell megismerni, egyenként, mindeniket, mindent megfigyelő, nyitott szemmel, litterrel és kilóval ellenőrizve termelésüket.

A kevés juhval bibelődő gazda hamar megtanulja, hogy az anyák közül melyik jó tejlő. Akinek nem volt alkalma effélel meggyőződni, ne elégedjék meg azzal, amit juhainak a közös nyájba hajtása után, a „befejes” alkalmával megtud, hanem menjen egyszer-kétszer tavasszal, a nyári folyamán és ősszel is a fejeshez, lehetőleg a reggeli fejeshez. Ügyelje, amikor a fejő kezébe kerül valamelyik juha, hogy mennyire telik meg a fejsajtárba felagगतott csupor a kifejt tejjel; így megtudja, melyik ad több tejet, melyik kevesebbet.

Gondos gazda a tőgy és a csecsek megvizsgálását sem fogja elmulasztani. Ősszel, jó néhány héttel a fejes befejezése után; vagy pedig a bárányozás előtt néhány héttel kell kézbe venni az anyákat. Amelyiknek tőgye nagy, mintha tele volna tejjel, kemény, húsos, esetleg féloldala dagadt, avagy másképen hibás, a csecsek

puffadtak, nagyok — rendszeren rossz tejedő. Az ilyen anyát jó lesz mielőbb kicserélni, még ha gyapjura megfelelőnek is találják.

Francia jelentés Románia gazdasági helyzetéről.

A bukaresti francia kereskedelmi kamara hivatalos jelentésében, amely március 1-én fog megjelenni, a következőkben foglalja össze Románia általános gazdasági helyzetét:

Az állandóság hiánya és a nyugtalanság növekszik. Érzékenyebb hátrányt fog szenvedni a petrolium- és a faipar.

A behozatal az egész vonalon csökkenést mutat, ami nem is meglepő, ha figyelembe vesszük a téli időnyen kívül a szállítási nehézségeket és a valutahullámzástól származó fizetési nehézségeket, a pénzhiányt és magas kamatlábat, amelyet a váltólezárszámitoláshoz alkalmaznak (15—25 százalék). A külföldön már nem lehet árukat hitelre vásárolni.

A kivitel általában gyenge, ami részben az időjárásnak is tulajdonítható. A fakivitel a felemelt vámok miatt megbénult és tetemesen csökkent. Az 1923. évi búzatermés nem biztató. A parasztok inkább más terményeknek adnak elsőbbséget; mivel azok nincsenek a rekvirálásnak sem kitéve.

Pénzügyi tekintetben semmi javulás. A leu nagy árhullámzása, a behozott áruk túlzott árai, sőt a kiviteli cikkek árának rohamos emelkedése is rendkívüli helyzetet teremtettek. Nem meglepő ennél fogva, hogy az árak és a leu árfolyama közt sincs meg a kellő összhang, valamint a napi nagy árfolyam-különbözet közt sem, amely a frank és a leu között mutatkozik.

E körülmények közt a bukaresti francia és más kereskedelmi vállalatok egyre kinosabb helyzetbe jutnak. Amíg a paraszt, iparos és kereskedő törvényszerűen nem lesz bizonyossá a következő napi gazdasági helyzetről és üzleti viszonyai felől, addig normális állapot sem következhetik be.

Kiviteli és beviteli szabályzat készül, bajos azonban a helyes, általános alapelveket megtalálni. Pedig Románia kereskedelmére döntő befolyással lesz. Mindezenesetre az eddiginél nagyobb szabadelvűséggel kell megalkotni.

Konstanzából jelzik, hogy olasz és angol szövött-árak, francia olajneműek, vas- és acél gyártmányok, sőt hollandiai áruk is érkeztek oda. Ugyane kikötőn átmenetileg utban van Oroszországból 350 tonna magnézium Németország részére. Földsmennyiségű termények, hüvelyesek és szárított zöldség is érkezik Konstanzába. Leginkább van kelendőse az árpnak, paszulyanak, lencsének és a dióbélnek.

Behozatali tilalom. A kereskedelmi miniszter rendeletet készít a behozatal szabályozására. A terv szerint csak olyan árucikkeket lehet majd behozni, amelyekre az iparnak és földművelésnek szüksége van. A tiltott cikkeknek még az árusítását is megfognák akadályozni, hogy csempészni se lehessen. A szigorú rendszabályok célja, hogy külföldi vásárlások ne rosszák a leu értékét. Viszont tervbe vették, hogy a kivitel növelni fogják.

Olasz-magyar gazdasági tárgyalások. Az olasz kormány és magyar kormány kiküldöttei tárgyalások folytatnak abból a célból, hogy a két nemzet közötti gazdasági kapcsolatot élénkebbé tegyék. Az olaszok azon dolgoznak, hogy Magyarország megint utat kapjon az Adria-tengerhez. A jugoszlávok sok akadályt emelnek ez elé a törekvés elé.

Nagy állatkivitel. A Bánátról ujabban rengeteg szarvasmarhát szállítanak ki. 50—60 vagon a napi kivitel, de több is volna, ha a vasut jobb állapotban volna. A kivitel hatása alatt a marha-árak a helyi piacokon emelkedni fognak.

Vetemény magvak kilós vásár esetén: murtó 120, petrezselyem 140, zeller 400, saláta 200, retek 150—200, káposzta nyári 500, téli 400, piros 500, kalarabé téli, korai 400. Ugorka 150—200, cékla 160, takarmány répa 30—40, borsó telefon karós 32, török cukorborsó 40, dughagyma 30, hagyma 120—200, paprika 300—500, paradicsom 200. leu (Bréver János magkereskedése, Kolozsvár.)

Terményárak a kolozsvári piacon kiskereskedelemben. Buza nagy vékája (30 lit) 80—100, árpa 75—80, zab 50, kukorica 83—90, gránát paszuly 20, fehér 180, bükköny 80 leu. Kendermag litere 10 leu. Takarmányrépa mázsája 45. Pityóka litervéka 28, kiló 2:50, nyári rózsa 3, kili 4 leu. Dióbél kilója 32 leu, fokhagyma 16, szilvaiz 12, hagyma kilója 5—8 leu.

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

Roman-magyar polgári követelések és adósságok.

A békeszerződés a volt hadviselő államok polgárai között főnálló adósságok rendezését illetőleg úgy rendelkezik, hogy minden államnak joga van vizsgálóbizottságokat fölláttani a másik állam területén és a hitelező e bizottság útján megállapított és az adóstól is elismert adósságot saját államától kapja meg, az államok pedig egymás között kölcsönösen elszámolnak. Erdélyi adós magyarországi tartozásának elintézésére azonban vagy az erdélyi vagy a svájci nemzetközi vegyes bíróság illetékes. Nehogy a bíróság útján is megállamközileg is követelhető legyen valakinek tartozása, ezért a külügyminiszterium hirdetést tesz közzé, melynek értelmében 15 nap alatt az illetékesek közölik a külügyminiszterium pénzügyi osztályával, hogy külföldön miféle régi, háboru előtti adósságuk van, milyen üzleiből származik az és mily feltételek (kamat) mellett volt az üzlet kötve. Hasonlóan a követelések is bejelenthetők ugyanoda. A miniszterium a folyamatban levő pereket egyelőre fölfüggesztette, mivel az elszámolási kulcs nincs még megállapítva.

Ebben a dologban a megmozdulásnak azért van nagy jelentősége, mert az erdélyi vállalatoknak a régi Magyarországgal, helyesebben a budapesti királyi kuriai törvényszékekkel sokszoros összefüggései voltak, és így mindazok a kereskedelmi perek, melyek a határok elzárása idején a kuria, illetve a semmi őszék előtt fekdütek, azóta egy lépéssel sem haladtak előre, sőt abban a tekintetben sem történtek lépések, hogy azokat áthelyezzék a romániai bíróságokhoz. Most végül a kormány arra határozta el magát, hogy módját eji annak, hogy ezeket az ott heverő aktákat a békeszerződést ellenőrző bizottság révén át lehessen kérni erdélyi bíróságokhoz.

Romániai fémipari vállalatok szövetsége. Érdekeik védelmére a fémipari vállalatok szövetséget alakítottak Bukarest központtal, melybe az erdélyi nagy fémipari vállalatok vannak tulnyomó részt képviselve. Így a Resica művek, az aradi „Astra“, a Schiel (Brassó), Nagyvárad vas- és fémöntöde, Rieger (Nagyszében), Fabr. Româneasca (Brassó), stb. Szavazati jogot az egyes vállalatok a foglalkoztatott munkások számaránya szerint kaptak. 1 szavazat illeti meg az első 50—100 munkás után, 3000 munkáson felül 12 szavazat jár.

Bőrarak a kolozsvári piacon. A leu kurzusa zuhanásának kezdete óta a külföldi cikkek 20—25% al,

a belöldi gyártmányok 10—15%-al drágultak. A behozatal még mindig lanya és az üzletmenet is feltűnően gyenge. A helyi árak nagy tételes vásár esetén körülbelül a következők: Mosó lábas 125—145, mosó croupon 165—210, mosó nyak 80—92, mosó hasszél 70—80, fekete bőr 140—170, vikszos bőr 160—185, cseres juhbőr 180—200, borjubox fekete külföldi 58—75, színes 95—110, sevró, fekete 60—95, színes 90—110, iakksevró 115—125, antilop 75—85 l.u.

Nyersbőrarak: Borjubőr szopó 7 k. ig 35. 8—25 k. ig 27, 35 k. tól föfelé a nehéz bőrök 32—35 leu. Vadbőrök Róka 700—750, Farkas 1100—1200, nyest 1800 vadmacska 1200 leu.

Fűszer és gyarmatárak ára a kiskereskedelemben: kávé 72—120, cacao 46, thea 140—200, szegfűszeg 180, bors 60, mustárliszt 28 mandula 120 malozsa 80—120, csipős paprika 40—80, Rózsapaprika édes 125, borkősav 125, fahéj 65, rizs 20—28, szalámi 130, turó 32—40, lencse 24, borsó 12 leu. Adózott szesz vagonitéleknél litre 42 leu, hordós vásár 43 leu.

A fa kivétel. Az Erdélyi Faegyesület számadatai szerint az elmúlt 1922. esztendőben körülbelül huszezer vagon puhafa került vonatra, melyből belöldön aig 15% hasznalódott el. Ennek a famennyiségnek kitermelésével mintegy 300 ezer munkás és tisztviselő keresi kenyerét és az ott vannak milliárdos haszna van a kiviteli vám után. Ezeket az adatokat a minisztertanácshoz való felelősség végett azért állította össze a Faegyesület, mert a legfőbb vambizottság által összehallított új vámdíjak a külkereskedelemben érdekeit erősen sértik, mert arra szolgálnak, hogy a romániai fa versenyképességét teljesen tönkre tegyék. Az új vámdíjak: Faragott fenyő m³-ként 60 leu, szélészka m³-ként 45 leu, tartalék és fűrészelt fenyő m³-ként 300 leu, 20 cm.-nél vékonyabb fa m³-ként 45 leu, fenyőtalpták 5 leu darabon ént, fenyőörnkök m³-ként 150 leu, bükk (müfa és donga) m³-ként 75 leu, tűzfa vagononként 6000 leu, 1 méter 30 cm. tölgytalpfa 400 leu m³-ként, keskeny és rendes vágányu bányatalpfa m³-ként 276 leu.

A fatermelők sérelmesnek tartják a vambizottság megállapításait és tiltakozásukat emlékiratba foglalva, nem régiben Bratianu Vintilla pénzügyminiszter elé terjesztették.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. február 20. —

1 dollár	= 228.—	leu
1 svájci frank	= 45.50	„
1 francia frank	= 13.80	„
1 angol font	= 1050.—	„
1 ola z líra	= 10.70	„
1 cseh korona	= 6.50	„
1 dinár	= 2.—	„
100 német márka	= 1.70	„
100 magyar korona	= 8.00	„

MULATTATÓ

Párok

Meglestem szerelmét
Egy szerelmes párnak ;
Szerelmeteskedő
Cinege madárnak.

Majd elolvadt a nagy,
Forró vágyódástól,
Szerelem zendült ki
Mindenik szavából.

Amig csókolgatta
Szerető hú párja ;
Megremegett szíve ;
Reszketett a szárnya.

*

Láttam a szerelmét
Sok, sok emberpárnak ;
Egymást meg nem értő
Annyi házastársnak.

Majd elégett a nagy
Gyűlöletes lángtól ;
Bosszúvagy sziszegett
Mindenik szavából ;

Haragtól remegett
Ha közelgett párja ;
Tanítsd meg szeretni
Cinege madárka !

1919

Zöld Mihály

Mit beszélnek a madarak?

A Szilágyságban a magyar nép élven lelke emberi szóvá változtatja a madarak hangját és oly találó szóval festi a madár szavát, melyet még egyetlen egy nyelvnél és népnél sem lehet megtalálni. Így a fülemile: *csattog*, a rigó: *rikkant*, a lúd: *gágog*, a varjú: *károgo*, a gólya: *kelepel*, a fűj: *pitypalattyol* stb.

A pulyka a jérce már nem is szól, ha nem pityereg, mikor a mindig fázékony kicsinyelt vezető, őket emigy vigasztalja :

Csak így élünk csak-csak-csak !

A kis fiak felelik :

Még egy kicsit-csitt-csitt-csitt !

Erre a berzenkedő pulykakakas a szárnyával nagy kereket vágva a jércéhez *liblibbol* és fejét rázva ezt mondja :

Küdüléssel is eltartlak.

A szegény ember önkénytelenül elmosolyodik ezen értelmезésen, mert szereteit családját ő is emigy szokta vigasztalni.

Korán tavasszal, mihelyt a hó elolvadt házunk tájáról, szép verőfényes naps időben, rügyfakadás előtt kis gyümölcsöseinkben megjelennek a szorgalmas barát-cinegék, lejönnek az erdőkből alvó bogarak, férgék keresésére. Egész nap fáradhatatlanul, megállás nélkül ágról-ágra ugrálva keresgélés közben emigy morfondiroznak :

Nincs-nincs-itt-sincs !

Mikor pedig mégis találnak egy-egy parányi férget élesebben kiáltják :

Kicsit ér, kicsit ér !

Mikor már jól kitavaszkodott, a fák hatalmas lombot fejlesztettek, megjelenik diófaikon a *málinkó*, vagy a mint a Szilágyban nevezik: *sárgarigó* is, ott szép fészket fon magának. Elragadtató szépen füttyöl, felvidül az egész környék a hallatára, a gyermekek, fiúk körülveszik felelgetnek neki, ő meg vissza, egész társalgás folyik közöttük. Ha a fiú fészkehez közel van, ezt mondja neki.

Kell-e dió fiú ?

S azzal tovább reptül. A fiú rendesen rá vágja „kell hát” és követi. A sárgarigó fáról-fára továbbrepülve a fiút fészkeitől messze elcsalja s egyszer csak sebes nyílt reptüléssel ott hagyja. Nem respektálja ez a madár az előjáróságot sem, néha néha ezeket mondja :

Jó a bíró!... Siró bíró!... Huncut a bíró!... Szolga bíró!... Tolvaj a bíró!...

Szépen beszélgetnek a lúdak is. Mikor nyáron aratás végén egymás után mennek a pásztor leánykával a tarlóra, egymás között emigy beszélgetnek :

Ketten szedjük egy szákba.

Ketten szedjük egy szákba !

Mikor azonban oda érkeztek már egyebet mondanak :

Kiki magának,

Kiki magának !

Ne csodálkozzunk a lúdak kapzsiságán, hisz mi közöttünk, emberek között is akad ilyen elég sok.

A Szilágy-vármegyei vincelléreknél már bevett törvény, hogy a szőlőt addig nem takarják ki, míg a cinege az erdőből le nem jöve emigy nem parancsol :

Nyitni-kék, nyitni-kék,

Nyitni-kék, nyitni-kék !

Ekkor a vincellér veszi a kapát, családjával neki megy a szőlőtőkének és azokat kinyitja, hogy a földben már nedvbe indult vesszőket onnan kiszabadítsa.

A *Gecsemáné* kertben Krisztus urunkat a porosz-lók keresték, a madarak közül a *bibic* ezt mondta a katonáknak :

Buvik, buvik, buvik! A banka pedig:
Hup-pú pú-itt! A fűrj emigy árúta el:

Itt szalad, itt szalad! Mind a három árulásáért örök időkre megkapta büntetését. Így a *bibic* meg a *fűrj* ki vannak zárva a kertekből, erdőkből, egész éle tükét a forró mezőn kell töltenük, míg a *banka* örökösén piszokban túrkál.

Ellenben a *cinke* aki a poroszlókat félre akarta vezetni, emigy felelt.

Nincs-erre, nincs erre! Jutalma pedig az, hogy minden költéskor 10—12 fiacskát is nevel, megvan a nagy családi öröme, mindig vig, jókedvű, nem bántja lelkismeretét semmi.

A Szilágyságban a fűrj család szavát énekbe is foglalták. Amikor a fűrj-kakas felrepül a *ripityom*, a *ró-ró*-felelgetést pedig s tojó fűrj végzi. Halga csak:

Hárman voltak a jürjecskék

Fűrj, fűrj rendembe

Rendem bokor, rendem csipke,

Ró, ró rekettye

Ripityom gyere be

Rózsám a rendembe.

Ripityom gyere be

Kis rózsám iac be!

P. Nagy Sándor.

Mókás történetek.

Az uzsorás végrendelete.

Az uzsorás érezte, hogy közeledik halálos órája és magához hivatva a jegyzőt, hogy írja meg végrendeletét. Arra is megkérte a jegyzőt, hogy adjon tanácsot: kire mijét testálja?

A jegyző leült az asztalhoz és elővette írószereit.

— Nos, mi az első kívánsága? — kérdezte az uzsorástól.

— Legelőször is Istennek ajánlom lelkemet! — kezdte az uzsorás.

— Hát mindjárt itt van az első tanácsom: ne ajánlja Istennek a lelkét, mert az Isten nem fogja elfogadni... — intette a jegyző.

Aki csak a színre néz.

A vak ember elküldött egy fiut kenyérért.

— Milyen kenyér kell, barna-e vagy fehér? — kérdi a pék.

A fiu kis gondolkozás után feleli:

— Mindegy akármilyen, mert *vaknak* viszem.

A cigány bünhődése.

Megy a cigány egyik faluból a másikba. Egy majorház (esztena) előtt halad el. Nagyon éhes volt

a mór s gondolta, hogy bemegy a majorházba: hátha kap enni valamit. Amint belép, megpillantja az ordás zsákot.

— Mi van ebben a zsákban, gazduram? — kérdezi a majorot.

— Édes orda! — feleli a gazda.

— Pihá, orda... egy világért meg nem enném! — köpködik a cigány.

Dühbe jön a gazda a fitymálásért s int a két juhászlegénynek, hogy fogják le a cigányt. Maga gyurni kezdi be az ordát a cigány szájába. — Nesze, gazember, nesze, még válogatni mersz? A cigány nyeli, nyeli az ordát... a szeme is kidülled bele. Egyszer kiabálni kezd.

— Várjatok egy kicsit, várjatok, nincsen így jól!

— No, mi a baj? — kérdezi a gazda.

— Csak egy fogjon s kettő gyurja belém az ordát! — feleli a cigány.

Kovács Imre gyűjteményéből.

F. B. Ágya. Az utlevelet féltre állítják ki és az többszöri utazásra szól. A láttamozást (vizum) egy fél évre eszközlik a Magyar Köveiségen. (Kolozsvár Központi szálló. I. emelet 3 sz. ajtó.) — O. L. Deményháza. Lapunk 1922. okt. 15.-től jár címére. Előfizetési díjban eddig 11 Leut vételeztünk be. Ujabbán ide pénz nem érkezett. Naptárt küldtünk. — B. Gy. Görgényszentimre. A küldött 440 Leut a levélben foglaltak értelmében elszámoltuk. Hálás köszönet odaadó jó indulatáért — Sch. B. Turterebes. Köszönet az új előfizetőért. Naptárakat küldtünk. — Zs. D. Disznajó. Decz. 16.-án négy darab naptárt küldtünk b. címére. A küldött 113 Leut köszönettel elszámoltuk. N. Gy. és K. F. részére ugyan-csak címére két naptár ment. — B. F. Marosvásárhely. Az utca neve tévesen volt bevezetve, Ezután Str. Stramba 64 szám alá megy a lap. Kérjük potosan közölni, hogy mely számok maradtak el, pótolni fogjuk. — P. M. Fehéregyháza. A múlt, 1922. évre nyilvántartásunk szerint semmit sem fizetett. Folyó évi jan. 27.-én küldött 44 Leut megkaptuk. Ezen összegel előfizetése 1922. decz. 31.-én lejárt. Naptárt küldtünk. — Cs. Sz. Lécfalva. Előfizetése 1923. ápr. 1.-én lejár. Kérjük annak közlését, hogy a decz. 18.-án küldött 2 naptár kiknek adatott át és, hogy kiknek a részére hány naptárra van még szüksége? — S. F. Marosvásárhely. Nyilvántartásunkba 1923. I. 15.-től vezettük be, tehát az előfizetés 1924. jan. 15.-én jár le. — Gy. D. Marosvásárhely. Igaza van! Előfizetése folyó évi nov. 30.-án jár le. — P. R. Szilágycseh. Naptár még decz. 19.-én elment címére, — D. I. Baróth. Kérjük hiányzó számok közlését, hogy pótolhassuk. — Cs. A. K. S. Galsa. A küldött 90 Leut elszámoltuk. Naptárak mentek. — O. F. Aranyosbánya. Mi tévedtünk! Naptárt küldtünk. — K. E. Keresztvár. A küldött 532 Leut köszönettel elszámoltuk. Hálás köszönet nemes fáradozásáért. — O. F. Lupény. Hálásan köszönjük a három új

előfizetőt. — *Láposb'nya.* A küldött 138 Leut köszönettel. — *V. L. Nyomat.* Hálás köszönet az 5 új előfizetőtől. — *L. F. Mono.* Küldött 225 Leut elszámoltuk. — *L. F. Mono.* Küldött a két új előfizetőt. Megvagyunk győződve, hogy főben fognak onnan előfizetőink sorába lépni. Üdv. — *P. M. Nagykároly.* Elismerő sorait köszönettel vettük. Igyekezünk továbbra is kiérdemelni az elismerést. Előfizetése f. évi decz. 31-én jár le. — *K. F. Nagybaczon.* A küldött 45 Leut elszámoltuk. Naptár ment címére. A levelében foglaltakat rövid időn belül elválaszoljuk. — *Ref. lelkézi htv. Kézdimartonfalva.* Köszönjük az 5 új előfizetőt. A lapokat megindítottuk. — *A. Gy. Szók-falva.* A küldött 180 Leut köszönettel elszámoltuk. Lapokat megindítottuk, naptárakat küldtünk. — *L. S. Zilah.* Bogdán János ref. lelkész ur címére lapunkat megindítottuk. Hálás köszönet jóindulatáért. — *B. Gy. Olthéviz.* A küldött 568 Leut köszönettel elszámoltuk. Lapunkat 19 példányban küldjük b. címére. A kért feladóvevények ide juttatását kérjük. — *Dr. F. V. Szilágyosmlyó.* Hálásan köszönjük lapunk érdekében kifejtett odaadó jóindulatát. Naptárt küldtünk. — *Irgalmas Nővérek Gyergyószentmiklós.* A küldött 316 Leu 50 banit elszámoltuk. Elismerés és hála nemes fáradozásukért. — *B. I. Szentkeresztbánya.* Köszönet az új előfizetőért. Kérjük továbbra is jóindulatát. — *N. F. Mezőmehes.* Teljesen valótlan az a hír, hogy gazdag főúr a saját költségén szállítana kivándorlókat Amerikába. Az ilyen alaphelyzetű híresztelésnek senki fel ne üljön. Maradjunk mindnyájan itthon, úgyis eléggé megkevesbedtünk. — *D. F. Gyalu.* Léway József 1909. év után megjelent költeményei tárgyában lépéseket tettünk. Az eredményről annak idején értesítés megy. — *J. A. Nyárádszenyimre.* Az esetenkénti 10 példányt rendszeresen küldjük b. címére. Naptárak is mentek. Kérjük az előfizetés eszközését. — *T. Gy. Szilágybagos.* A küldött 374 Leut megfelelőleg elszámoltuk. Hálás köszönet odaadó jóindulatáért. — *L. T. Bölön.* A küldött 540 Leut köszönettel elszámoltuk. Naptárakat küldtünk. Hálás elismerés nemes ügybuzgóságáért. — *T. F. Nagyvárad.* Köszönjük a két új előfizetőt. Naptárakat b. címére elküldtük. — *Ifj. F. D. Nagyszentmiklós.* Kérjük a község román nevét, a vármegye és utolsó posta közlését. — *V. K. Felsőbánya.* A küldött 44 Leut elszámoltuk. — *Ignotus.* Az elbeszélés tanúsága nem elég meggyőző. Azt kellett volna jobban kidomborítani, hogy a kupec kedő ember hogyan lett mind könnyelműbbé, a könnyű kereset révén. Előadása jó. Máskor szíveskedjék nevét megírni. — *S. B.* Szívesebben vennők, ha valami jó falusi történetet írna le, mint Eugenia császárné históriáját. Ez a tárgy a mi olvasóinkat nem igen érdekli. — *G. D.* Közelebbi adatokat nem tudunk, de úgy sejtjük, hogy *László Imre* és síklódi *Hegyi Sándor* székely gazdaemberek. Mi nem nézzük a foglalkozást csak a beküldött munkát. Az Önét is közöljük, ha beválik. — *K. I.* Köszönet, válogattunk belőlük. Új küldeményt kérünk. — *Cs. A. Erzsébetváros.* A beküldött munkát bírálatra adtuk ki. Könyvtárunkban minden jóra való törekvést föl fogunk hárítani. — *Torockó.* Tudósítást fogadunk. A mostani későn került

Fél kg. gyapju vagy két kg. sajt árával megmeniheti birkáját a pusztulástól!!

DISTOL

biztosan meggyógyítja metelykoros juhait es szarvasmarhait!

DISTOL

Egyszerű a kezelés! Biztos a gyógyulás!
Kapható Gergely F. utóda drogériájában
Cluj - Kolozsvár.

Gea Krayér Drogueriájában, Temesvár, — Hietsch & Co. chem. laboratóriumában, Szászsebes, — Dr. Gunmann Béla gyógyszeráraban, Szatmár. — Kraft és Hubert Drogueriájában, Brassó, — Lukács László gyógyszeráraban, Kézdivásárhely. Továbbá bármely gyógyszeráraban.

Ne várjon addig, míg állata leromlik.

Lloyd 1248

NITROGEN R-T.

DICSŐSZENTMÁRTON

A legjobb tavaszi trágya a **MÉSZNITROGEN.**

ÁLLANDÓ LERAKATOK:

Sváb Gazdasági Egyesület Temesvár,
Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
Nagyszeben, Medgyes, Segesvár, Brassó.
Hann és Társa Kolozsvár.

Deutsch Andor Arad
ifj. Klein Lázár Nagyvárad

„Glausch“-féle „Haematicum“ aromaticus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlott
vérszegénység, sápadtság,
étvágytalanság és gyenge
testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! Napját étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár

Ulv.

„Glausch“-féle.